

Krmilo Avtomontaže so prevzeli upniki

Čeprav situacija v delovni organizaciji Avtomontaža ni bila pred dobrim mesecem in pol nič manj rožnata kot je sedaj, saj je bila že prej pod začasni ukrepi družbenega varstva zaradi izgube v TOZD Tovarne vozil, ji je bil s sklepom skupščine občine Ljubljana-Siška s 15. majem t.l. ponovno izrečen, ker sta se mu pridružila z izgubo še dva tozda. Razlog za dodatni ukrep je bil izrečen tudi zato, ker so se naloge iz prejšnjega sklepa o sanaciji in finančni konsolidaciji DO prepočasno uresničevale. Tokrat so delovno organizacijo pravzaprav prevzeli upniki, kar je novost v naši dosedanji praksi in je povsem v skladu z Zakonom o podjetjih, v razvitem svetu pa je v takih primerih to nekaj povsem normalnega. Nekaj več o teh ukrepih nam je povedal predsednik začasnega kolektivnega organa RADO LIPIČAR.

Ljubljanska banka — Gospodarska banka Ljubljana je ta hip največji upnik Avtomontaže, saj ima kar dve tretjini vseh terjatev, delovna organizacija pa je skoraj brez vsakih trajnih lastnih sredstev, zaradi česar finančno ne more normalno poslovati. Upniki so ugotovili, da se jim uvedba stečaja ne izplača, ker bi s tem preveč denarja izgubili. Raje so se odločili podjetje prevzeti in ga do konca junija t.l. finančno konsolidirati, reorganizirati ter ga usposobiti za uspešno poslovno usmeritev. Skladno z uvajanjem podjetništva v sferi lastništva, trga in kroženja kapitala ter delovne sile, se nameravajo docela podrediti novemu razmišljanju in pojmovanju ekonomije.

Izčrpane samoupravne pravice

Ker zakonski predpisi o prometu z vrednostnimi papirji in z delnicami še niso sprejeti, nameravajo upniki vse svoje terjatve spremeniti v trajni vložek kapitala, bodisi v obliki obveznic ali kasneje v delnice ter bodo v smislu zakona o podjetjih s tem postali sorazmerni lastniki firme. Delovna organizacija je namreč doslej razpolagala predvsem s tujimi sredstvi. Večina jih je v obliki kratkoročnih kreditov banke ali sredstev upnikov za neplačane dobave materiala za proizvodnjo. Njeno akumulativnost so izpodjedale visoke obresti. Z novo obliko lastništva, trajnim vložkom kapitala, bodo te obresti odpadle in se bo tako povečala akumulacija. Seveda se v tem primeru spremeni položaj prejšnjih upnikov v vlogu delničarjev, ki bodo imeli kot lastniki, pravico do vpliva na upravljanje s podjetjem.

Na vprašanje, kakšna bo v takem podjetju oblika upravljanja in če s tem ne bo suspendirana pravica samoupravljanja, je pojasnil, da je takšna bojazen odveč. Nasprotno, je dejal, treba ga je prilagoditi.

V konkretnem primeru bodo lastniki kapitala gospodarski subjekti z družbeno lastnino. Povedati je treba odkrito, je rekel, da je delovni kolektiv te delovne organizacije izčrpal svoje samoupravne pravice, ker je zavrnil kapital s tem, ko je družbena sredstva nesmotno uporabljal, saj se trajne niso obnavljala, še manj povečevala, čeprav so za to bili dani vsi pogoji. V takih razmerah je nastopil čas, da imajo pri svojih terjatvah končno vpliv in pravico ravnati upniki tako kot drugje v razvitem svetu. Samoupravljanje bo kolektiv lahko uveljavljal, vendar v sorazmernem delu svojega kapitala in uspešnosti podjetja. Upniki so ugotovili, da so pogoji za uspešno poslovanje podjetja dani, saj za njegove izdelke tržišče obstoji, ima tudi ustrezno tehnologijo, manjka mu le kvantum ustreznih strokovnih kadrov z visokim znanjem. Preveč bi bilo napovedovati uspehe v kratkem obdobju, pravi, kajti za vzpostavitev dolgoročne perspektive, so potrebne temeljne predpriprave in reorganizacije. Glede nasprotovanja začasnemu ukrepu družbenega varstva kolektivov dveh TOZD, katerega sta utemeljevala na protestnem shodu v dvorani občinske skupščine, zatrjuje, da ni upravičeno glede na rezultate poslovanja, sicer pa sta za stanje subsidiarno odgovorna v okviru delovne organizacije in v skladu z zakonskimi predpisi.

Različna stališča o uvedbi začasnih ukrepov varstva

Predsednik Izvršnega odbora konference ZSS Avtomontaže, Izidor Zupan je pojasnil, da sindikat ne more ocenjevati pravilnost stro-

kovne utemeljitve ukrepa, čeprav ga je načelno podprl, vendar s pogojem, da bo vsem delavcem 2400 članskega kolektiva zagotovljena socialna varnost. Zavedajo se, da bi upniki pred sodiščem svoje terjatve

uveljavili, to pa bi pomenilo stečaj in prekinitve delovnega razmerja vseh zaposlenih. Čeprav v sklepu občinske skupščine niso zajete zahteve njihovega sindikata, jih bodo uveljavljali v času trajanja ukrepov. Zahteval bo, da se zaposlenim zagotovi za normalen delovni čas takšen oseben dohodek, ki ji bo zagotavljal socialno varnost. Pri reorganizaciji, naj ne bi bil prvi cilj odpustanje delavcev, pač pa iskanje in uvajanje dopolnilnih programov proizvodnje ter prekvalifikacije tistih delavcev, ki bi sicer postali tehnološki višek. Prav tako se bo sindikat zavzemal, da bi bili zaposleni tudi v času veljave teh ukrepov redno informirani o doseženih uspehih, da bi bili za cilje motivirani. To bi gotovo pozitivno vplivalo tudi na kolektiva tistih dveh TOZD, ki se hočejo izločiti iz delovne organizacije.

Zglasili smo se v TOZD Kovinarstvo MAJA in povprašali o razlogih, zaradi katerih se hočejo izločiti iz DO Avtomontaža.

„V naši temeljni organizaciji združenega dela nismo bili nikoli v finančnih težavah in nas zato ne bi smela zadeti subsidiarna odgovornost“, nam je zatrjeval Lovro Štajner, ključavničar in predsednik OO ZSS. „Trditve v predlogu za sklep občinske skupščine niso resnične. Očitek, da so se osnovna sredstva povečala brez ustreznih dolgoročnih vplivov ne ustreza resnici, saj smo jih vlagali le v izboljšanje delovnih pogojev. Zato trdim, da je tovariš Lipičar s svojim razlagom zavedel delegate občinske skupščine,“ zatrjuje naš sogovornik. Pri tem je poudaril, da so imeli s TOZD Tovarna vozil skupni program edino za izdelavo podvozij, katere naj bi itak zanje začel izdelovati TAM Maribor od leta 1990 kakor jih je seznanil glavni direktor in jim naročil, naj si sami iščejo nove proizvodne programe. Ker so prepričani, da imajo v svoji dejavnosti sami možnost najti tržišče, so 9. 5. t.l. sklenili, da bodo za 25. 5. t.l. razpisali referendum o izločitvi, je razlagal.

Ključavničar, Karli Rožman, namestnik predsednika OO ZSS pa je svojega predgovornika dopolnil: „Zdi se nam krivično in nepošteno, da bi morali nositi posledice ukrepa družbenega varstva glede na naša dosedanja odrekanja in da smo poslovali dobro. V delovni organizaciji so nas izkoriščali ter na naš račun jemali kredite za druge TOZD-e brez soglasja našega organa samoupravljanja. Takšen primer je bil kredit od Petrola Ljubljana za potrebe TOZD-ov Tovarna grelnih naprav ter Utensilije, katerega še se-

daj odplačujemo. Od TOZD Tovarne vozil že 3 tekoče mesece nismo dobili plačani naših storitev,“ je dokazoval upravičenost zahtev po izločitvi in zakaj menijo, da so po krivici prizadeti.

Ta trenutek ni lahko napovedovati, kako se bo spor o izločitvi Kovinarstvo MAJA ter Trgovinarservis, ki ima iste razloge, končal, ker bo o tem morala odločiti pravna stroka. Toda vseeno bi v obeh kolektivih veljalo trezno razmisliti,

če je glede na perspektivo, ki se obeta v bodoče Avtomontaži, takšna odločitev modra in koristna. Zavedati bi se morala, da bo prihodnost tžnega gospodarjenja tudi čas vsakršnih preizkušenj.

Ivo Osolnik

Zunanja dejavnost Doma starejših občanov Šiška

Zunanja dejavnost Doma starejših občanov je namenjena tistim starostnikom, ki preživljajo na svojih domovih. Poleg patronažne službe je edina služba, ki pride starostniku na dom v pomoč pri vsakodnevnih opravilih (dostava kosil na dom, gospodinjinska pomoč). Osnovni namen zunanje dejavnosti je omogočiti starejšemu človeku, da čimdlje ostane v svojem domačem okolju, ki ga je navajen in čim bližje svojem.

Dejavnosti Doma starejših občanov, ki so namenjene starejšim občanom v Šiški torej so:

- razvažanje kosil na dom tistim starejšim občanom, ki si sami ne morejo pripraviti obroka, niti nimajo nobenega svojca ali bližnjega, ki bi jim priskočil na pomoč. Občani lahko izbirajo med navadno prehrano, želodčno in žolčno dietno prehrano,
- možnost prehranjevanja zunanjih abonementov v Domu
- dnevno varstvo, namenjeno tistim starejšim občanom, ki želijo priti v družbo ali pa ne morejo biti sami doma v času odsotnosti svojcev,
- pranje osebne in posteljne perila
- gospodinjinska pomoč na domu. Starejši občani Šiške se lahko vključijo tudi v družabno življenje Doma:
  - vsi, ki imate veselje do petja se nam lahko pridružite ob četrtkih ob 15. uri,
  - ob ponedeljkih in četrtek ob 9. do 12. ure pletemo, kvačkamo, vezemo, izdelujemo makrameje itd.,
  - ob torkih in petkih, od 9. do 12. ure šahiramo, igramo karte, domino, človek ne jezi se . . .
  - bralna ura za slabovidne je vsako sredo ob 11. uri,
  - naša knjižnica je odprta za vse ukažljive vsak četrtek od 9. do 12. ure in od 13. do 14. ure,
  - ambulanta Doma ponuja možnost rednega merjenja pritiska vsak četrtek od 13. do 14. ure.

V vse te dejavnosti se po našem mnenju vključuje premalo starejših občanov (glede na raziskave v občini Šiška). Največji problem ni organizacija in izvedba teh dejavnosti. Problem je, kako informirati starejše občane, ki so potrebni pomoči ali bi se vključili v družabno življenje Doma, o teh dejavnostih in pridobiti njihovo zaupanje. Menimo, da so ravno Društva upokojencev in Organizacija rdečega križa ipd. tiste, ki bi lahko pomagale, da naše usluge pridejo na dom starostnikov.

In vendar se vrti

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS LJUBLJANA-SIŠKA je v svojih prostorih organizirala POSVETOVALNICO ZA MLADE V PODJETJIH.

Pojasnila lahko dobiš v zvezi s tvojim položajem mladega delavca, pa tudi pomoč pri delu OO ZSMS (lahko se tudi dogovorimo za skupno organiziranje mladinskega izobraževanja).

- Če torej ne veš kakšne so tvoje pravice,
- če se ti zdi, da mladinci v podjetju nimate pravice, ki vam pripadajo,
- če sprejemate v podjetju nove samoupravne akte (statut . . .) pa ne veste kaj in kako

POKLIČI TELEFONSKO ŠTEVILKO 551-087

vsako sredo ali pridi osebno v sobo 415 občine Ljubljana-Siška od 15. do 16. ure!

Z več dela do jela

Gostinski lokali, posebno v družbenem sektorju ostajajo ob visokih cenah in močnem padanju kupne moči prebivalstva že nekaj časa vedno bolj prazni, v katerih natakari pogosto dolgočasno samevajo. Le redkim gostincem se je doslej posvetilo, da svojih plač ne bodo mogli več dolgo prejemati samo ob visokih cenah z malo dela.

Zasebni lastnik gostilne ŽIBERT na Celovski cesti 333, to že dolgo ve. Zato je pri njem cena hrane in pijače med najnižjimi, zaradi česar je gostilna vedno zelo dobro obiskana. Poleg treh družinskih članov, zaposluje le še tri

druge gostinske delavce. Ob takem obisku gostov kakršnega imajo pri njem, bi v družbenem sektorju zagotovo zaposlovali najmanj še enkrat tolikšno število delavcev. O nizkih cenah, prijaznosti osebja in polni izkoriščenosti delovnega časa zaposlenih, je prav tako, še preden je pred osmimi meseci odpiral lokal, razmišljal TARIBA ANTE, lastnik okrepčevalnice „Školjka“ na Smrtnikovi ul. 4 kar se mu zdaj lepo obrestuje.

Gostinci v družbenem sektorju pa še vedno najraje tarnajo zaradi nizkih osebnih dohodkov in zaradi „obilice“ dela . . .

Ivo Osolnik

agrotehnika - gruda
n.sol.o., ljubljana, titova 38-40

PROIZVODNJA, NOTRANJA IN ZUNANJA TRGOVINA, SERVISI

AGROTEHNIKA — GRUDA

- V Blagovnem centru Vič, Tržaška c. 132, tel.: 268-341 vam nudimo:
- traktorje, kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo,
  - kmetijske priključke in gradbene stroje, orodja,
  - motokultivarje in priključke,
  - nadomestne dele za kmetijsko mehanizacijo, traktorje in motorna vozila, gume in akumulatorje, ter ležaje vseh vrst,
  - mineralna gnojila in sredstva za varstvo rastlin, semena in sadike,
  - mešamo barve in avtolake za motorna vozila,
  - divjačino, sveže meso in mesne izdelke.

V avli nudimo brezplačne strokovne nasvete vsak ponedeljek od 8. do 10. ure iz področja varstva rastlin (Slavko Zgonec), vsako sredo pa od 8. do 10. ure iz področja mehanizacije in rezervnih delov.

Mešalce betona, akumulatorje, motokultivarje in drugo prodajamo na obročno odplačevanje in čeke občanov na več obrokov.

Po tovarniško znižanih cenah prodajamo traktorje TORPEDO. Delovni čas: vsak dan od 7. do 19. ure, v soboto od 7. do 13. ure.

Pridite! Pomagali vam bomo pri izbiri primernega stroja ali orodja za vas!

Hotel Ilirija ob občinskem prazniku

Mercator — Hotel Ilirija in Mercator — Ljubljanske mlekarne bosta 15. junija 1989 organizirala „Sladoleadni vrt“ na Trgu prekomorski brigad — med zgradbo občine in hotelom Ilirija.

Program „Sladoleadnega vrta“:

- petek ob 11.00 — kulturni program otrok iz VVO in OŠ (glasbena točka, risanje, . . .)
- 12.00 — modna revija otroških oblačil vmes — nastop čarodeja Marjana Drofenika
- 18.00 — pihalni orkester Litostroj in nastop Ljubljanskih mažoret
- Program bo spremljal ansambel „PETER PAN & Miki Šarec“, povezovalce bo Mile Bitenc. Zaključek bo ob 22. uri.

Mercator — Ljubljanske mlekarne in Mercator — Hotel Ilirija bosta s sodelovanjem mojstra Zdenka Potočnika poskrbela za pestro izbiro sladoleadov, sadnih kup, ledenih kav, frapejev itd.

KLEPET OB KAVICI

s čistilcem šišenskih ulic Antunom Šiprago

Na prvi pogled sem pomislila, kako težko bo pregovoriti Antuna Šiprago za klepet ob kavici. Tako tih in neopazen je, le malokdo se ozre vanj. Zazrt je le v svoje težko in nehalno delo — čistilna šišenskih ulic. A videz pogosto vara, kajti v tej majhni in že kar skrušeni postavi se skriva prijeten sogovornik — človek, ki je v svojem življenju prehodil trmovo pot in ostal dostojanstven, ponosen in predvsem srečen oče hčere, ki je uresničila njegove dolgoletne sanje, da bi vsaj nekdo študiral. „Veste, ne sramujem se svojega dela, saj ga pošteno opravljam. Žal pa življenje nikomur ne prizanaša, pač, kolikor znaš, toliko veljaš. In jaz nam le metlo sukati, kajti možnosti za šolanje nisem imel. pa vendar, tudi tovrstno delo mora nekdo opravljati. Se sploh zavedate, v kakšnem svinjaku bi sicer živel? Ljudje pač še nismo na takšni kulturni rani, da bi ne potrebovali takšnega delavca, kot sem jaz, čeprav so bile moje želje in hotenja povsem druga. Hotel sem postati, . . . ah, kaj bi o tem.“

Rodil sem se v Novi Kapeli v Slavoniji leta 1933 v zelo revni delavski družini s šestimi otroki. Že z dvanajstim leti sem moral oditi s trebuhom za kruhom. Pot me je najprej zanesla v Sisak, kjer sem v nekem gradbenem podjetju opravljal težka fizična dela. Giral sem, a zaslužil sem zelo malo, zato sem moral pobrati culo in odpotovati kam drugam. Odločil sem se za jugoslovansko Švico, se nasmehne, saj veste, v Slovenijo. Zaposil sem se v Komunalnem podjetju Ljubljana, kjer bom najbrž dočkal pokojnino. Ja, no Švica ravno ni, je z grenkim priokusom dodal An-

tun Šiprago. Čistil sem ponoči in podnevi, poleti in pozimi, ob največjem mrazu in snežnih metežih, spiral sem ceste, odvažal smet in doživljal ob prijetnih tudi zelo neprijetne trenutke: poniževanj, ogovarjanj, tudi fizičnih obračunavanj. Kljub temu imam rad ta poklic, rad imam ljudi. Veste, v teh težkih časih so mnogi osamljeni in v stiskah. Obračajo se, ne boste verjeli, tudi name. Skušam jim pomagati s kakšno lepo besedo in tudi nasvetom. Ali kaj zaleže, ne vem, kajti brez denarja je zares težko živeti. To sem okusil na lastni koži. V štiridesetih letih — garaških in polnih odrekanih — sva z ženo uspela kupiti garsonjero, v kateri zdaj razkošno živiva. Ja, prav ste slišali, zdrava sva in rada se imava. Ali ni to razkošje!

V. V.